

ONORATĂ

INSTANȚĂ

EVOLUȚII ȘI RECOMANDĂRI ÎN CADRUL MECANISMULUI DE COOPERARE ȘI VERIFICARE

POLICY PAPER

7 octombrie 2015

Continuarea monitorizării României și soluționarea sau integrarea observațiilor și recomandărilor MCV, pe cele 4 direcții de acțiune, au efecte nu doar cu privire la îmbunătățirea din perspectivă tehnică a sistemului judiciar, ci inclusiv la nivelul relației dintre cetățean și stat/justiție. Succesul instrumentului constă în acceptarea de către instituțiile statului român a rolului de observator și mediator pe care CE îl joacă între diferitele expresii ale intereselor naționale: partidele politice, personalul tehnic din instituțiile de profil, mass media, societatea civilă specializată cu preocupări în domeniul justiției. Astfel, MCV se relevă ca un observator independent al evoluției din punct de vedere calitativ a reformei sistemului judiciar și luptei anticorupție. Evenimentele de tipul campaniei “Oprți Codurile” din 2009 sau așa numita „marșea neagră” din 2013 sunt exemple care arată că, în anumite domenii, anumiți actori chiar doresc stagnarea sau frânarea totală a unor reforme care privesc justiția. Recomandarea noastră este ca instituțiile statului cu rol în reforma justiției și lupta anticorupție să accelereze reformele, prin luarea unor măsuri reflectate în rapoartele MCV și în sugestii de implementare.

AUTORI

Paul Chioveanu

cu sprijinul: Codru Vrabie, Alina Calistru

DESPRE NOI

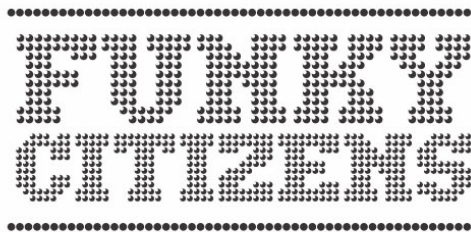
FUNKY CITIZENS este o organizație non-guvernamentală, independentă și apolitică, fondată în anul 2012. Ne dorim să construim instrumente de advocacy bazate pe cercetare, pe date concrete și pe facilitățile oferite de comunicarea online. Instrumentele noastre au scopul de a fi educaționale și să ducă la acțiune, încurajând cetățenii să se implice în inițiative de responsabilizare a guvernării în care pot vedea și avea impact. Agregând și educând cetățeni "Funky" în jurul acestor instrumente, credem că putem construi înțelegerea și capitalul uman necesare pentru a crea o democrație mai participativă, responsabilă și transparentă în România

Acest policy paper a fost dezvoltat în cadrul platformei www.onoratainstanta.ro, dezvoltată de asociația Funky Citizens cu sprijinul Programului pentru Statul de Drept în Europa de Sud-Est al Fundației Konrad Adenauer.

CONTACT

Bd. Pache Protopopescu 9, București

www.funkycitizens.org // weare@funkycitizens.org

Echipa de proiect s-a străduit ca toate datele cuprinse în acest raport să fie oficiale și corecte. Toate datele sunt verificate până la momentul Septembrie 2015. Cu toate acestea, dacă observați inadvertențe sau erori, vă rugăm să ne contactați. Apreciem orice critică constructivă 😊

#1 CONTEXT

ABREVIERI

ANAF—Agenția Națională de Administrare Fiscală
ANI—Agenția Națională de Integritate
BM—benchmark, obiectiv de referință, direcție de acțiune sau condiționalitate în cadrul MCV
CE—Comisia Europeană
CSM—Consiliul Superior al Magistraturii
DGA—Direcția Generală Anticorupție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne
DIICOT—Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism din cadrul Ministerului Public
DNA—Direcția Națională Anticorupție de pe lângă Parchetul Înaltei Curți de Casație și Justiție
ICCJ—Înalta Curte de Casație și Justiție
INM—Institutul Național al Magistraturii
MCV—Mecanismul de Cooperare și Verificare al Comisiei Europene pentru România și Bulgaria
OCDE—Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (cunoscută și ca OECD)
OGP—Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă (Open Government Partnership)
ONU—Organizația Națiunilor Unite
PNA—Parchetul Național Anticorupție
RoLII—Institutul Român pentru Informații Juridice (Romanian Legal Information Institute)
SDSJ—Strategia pentru dezvoltarea sistemului judiciar
SNA—Strategia Națională Anticorupție

Mecanismul de Cooperare și Verificare a fost instituit pentru **a îmbunătăți** funcționarea sistemului legislativ, administrativ și judiciar și pentru **a remedia** deficiențele grave în lupta împotriva corupției. Scopul mecanismului de verificare și cooperare este de **a asigura adoptarea** acelor măsuri care să garanteze românilor și celorlalte state-membre **că deciziile, normele și practicile** administrative și judiciare din România **corespund** cu cele din restul Uniunii Europene.¹

La nivel de percepție/atitudine în rândul factorilor de decizie din sistemul judiciar, a actorilor politici sau societății civile și mass-media, MCV se bucură atât de susținere, cât și de comentarii critice (îndeosebi din zona politicului). Cu toate acestea, la 7 ani de la instituirea sa, observăm că se pune problema, din ce în ce mai puternic, cu privire la necesitatea/oportunitatea continuării procesului de monitorizare a României de către Comisia Europeană, prin intermediul acestui instrument.

Dacă unele voci politice românești îndeamnă la închiderea acestui mecanism, altele—europene sau eurofile, în special—propun crearea unui instrument similar la nivel european, pe modelul MCV, pentru asigurarea luptei împotriva corupției.² Prezentul documentul de poziție conturează prioritățile principalelor instituții cu rol în reforma justiției și a luptei anticorupție, așa cum sunt reflectate prin MCV, precum și tabloul evoluției anuale al acestor instituții, din anul 2007 și până în prezent.

ISTORIC

În 2006, România, Comisia Europeană și Consiliul Uniunii Europene au convenit dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a reformei justiției și luptei anticorupție, pentru a demonstra capacitatea statului de a progresa (de a transpune și a pune în aplicare acquis-ul comunitar) în acest domeniu (justiție și afaceri interne), încă nepregătit și/sau nefinalizat de România în acea perioadă: „MCV nu cere României să atingă standarde mai ridicate decât cele existente în alte state membre.”

Obiectivul mecanismului este de a ajuta România să atingă standarde comparabile cu cele din alte state membre.³ Pentru a măsura/compara situația din România cu alte state membre UE, Comisia a început

¹ COM(2007)378 final, 27.06.2007

² Vezi și Raportul Anticorupție al Comisiei Europene, [februarie 2014](#).

³ COM(2012) 410 final, 18.07.2012

din vara lui 2012 să utilizeze indicatori comparativi, folosind ca puncte de referință evaluările Consiliului Europei, OCDE și agențiilor ONU. Cele 4 obiecte de referință (denumite și benchmark-uri sau condiționalități) instituite de către Comisia Europeană sunt:

- BM 1. Reforma sistemului judiciar;
- BM 2. Integritate;
- BM 3. Corupția la nivel înalt;
- BM 4. Corupția la nivel local.

De-a lungul timpului, cele patru obiective de referință au capătat diferite denumiri, în funcție de necesitățile de la vremea respectivă. Rapoartele MCV au la bază mai multe surse de informare, precum Guvernul României, Reprezentanța CE, ambasade, societate civilă, diferiți experți independenți etc.

STAKEHOLDERI

- Autoritățile centrale din justiție: Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul ICCJ;
- Ministerul Justiției, atât prin Secretariatul Tehnic SNA, cât și prin direcția care se ocupă de [Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020](#);
- Institutul Național al Magistraturii;
- Inspekția Judiciară;
- Ministerul Public: Parchetul ICCJ, DNA și DIICOT, celelalte parchete de pe lângă instanțele inferioare;
- Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Fondurilor Europene;
- Agențiile specializate: Direcția Națională Anticorupție, Agenția Națională de Integritate, Direcția Generală Anticorupție din Ministerul Afacerilor Interne;
- Parlamentul României;
- Administrația Prezidențială;
- Reprezentanța Comisiei Europene.

IMPACT

Continuarea monitorizării României și soluționarea sau integrarea observațiilor și recomandărilor MCV, pe cele 4 direcții de acțiune, au efecte nu doar cu privire la îmbunătățirea din perspectivă tehnică a sistemului judiciar, ci inclusiv la nivelul relației dintre cetățean și stat/justiție. Succesul instrumentului constă în acceptarea de către instituțiile statului român a rolului de observator și mediator pe care CE îl joacă între diferitele expresii ale intereselor naționale: partidele politice, personalul tehnic din instituțiile de profil, mass media, societatea civilă specializată cu preocupări în domeniul justiției. Astfel, MCV se relevă ca un observator independent al evoluției din punct de vedere calitativ a reformei sistemului judiciar și luptei anticorupție.

#2 OPȚIUNI DISPONIBILE

OPȚIUNEA #1

Instituțiile statului cu rol în reforma justiției și lupta anticorupție au la dispoziție opțiunea de a nu face nimic, aproape sinonim cu înfrânarea sau stagnarea diferitelor procese din sistem. Oricât ar fi de greu de crezut, există recomandări repetate în cei 7 ani de rapoarte MCV din partea Comisiei, încă nepuse în aplicare în 2015. De exemplu, remedierea problematicei legate de volumul mare de muncă al judecătorilor și procurorilor încă nu a primit un răspuns instituțional.

OPȚIUNEA #2

Instituțiile statului cu rol în reforma justiției și lupta anticorupție au posibilitatea să acelereze reformele, prin luarea unor măsuri reflectate în rapoartele MCV (detalierea acestora este prezentată în Anexă), precum:

BM 1. Reforma sistemului judiciar

- Efectuarea de către CSM a unei evaluări globale a procedurilor de numire în funcții de conducere în cadrul magistraturii, cu scopul de a avea un proiect de lege în privința numirii procurorilor-șefi din structurile Parchetului General;
- Recalibrarea volumului de muncă pentru magistrați, prin regândirea evaluării performanțelor, restructurarea instanțelor și parchetelor și/sau angajarea de personal calificat;
- Instituirea unui sistem de sancțiuni de către CSM (prin Inspekția Judiciară) în privința răspunderii magistraților pentru abateri de la practicile consacrate sau de la jurisprudență;
- Asigurarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unificării practicii judiciare și remedierea situațiilor în care chiar propriile hotărâri par neuniforme;
- Asigurarea de către Ministerul Justiției a publicării tuturor hotărârilor judecătorești și a motivărilor aferente.

BM 2. Integritate

- Explorarea de către Agenția Națională de Integritate a unor modalități de îmbunătățire a punerii eficiente în aplicare a normelor în materie de incompatibilitate și a măsurilor de prevenire a situațiilor de incompatibilitate, cu accent în structurile administrative ale instanțelor și parchetelor, dezvoltarea de programe de instruire pentru instituțiile publice.

BM 3 & 4. Corupția la nivel înalt și la nivel local

- Îmbunătățirea de către Ministerul Justiției, ANAF și DNA a culegerii de date statistice privind recuperarea eficientă a activelor confiscate și valorificarea celor sechestrate; eventual, asigurarea faptului că o nouă agenție specializată poate asigura o mai bună administrare a bunurilor înghețate și a ratelor de recuperare efectivă.

Aceste măsuri, trebuie să fie acompaniate și puse în concordanță cu următoarele documente strategice: [Strategia Națională Anticorupție 2012-2015](#), [Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020](#), [Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020](#), [Strategia ANI pentru combaterea și prevenirea acumulării averilor nejustificate, conflictelor de interese și a stărilor de incompatibilitate](#)

[2011-2014, Programul Operațional Capacitate Administrativă, Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă - Planul național de acțiune 2014-2016.](#)

Pentru ducerea la îndeplinire a obiectivelor de mai sus, România are nevoie de stabilitate legislativă și instituțională. Din perspectivă legislativă, cea mai importantă măsură ce necesită atenția tuturor stakeholderilor este viitoarea [Agenție națională pentru administrarea bunurilor sechestrate](#).

#3 RECOMANDĂRI

Chiar dacă *Opțiunea #1* poate fi considerată nerealistă, timpul și faptele anumitor politicieni sau înalți demnitari pot contrazice o asemenea supoziție. Evenimentele de tipul campaniei “Oprți Codurile” din 2009 sau așa numita „marțe neagră” din 2013 sunt exemple care arată că, în anumite domenii, anumiți actori chiar doresc stagnarea sau frânarea totală a unor reforme care privesc justiția. Recomandarea noastră susține *Opțiunea #2*. Mai mult, propunem următoarele recomandări punctuale, în funcție de rolul fiecărei instituții analizate.

IMPLEMENTARE

Pentru Consiliul Superior al Magistraturii:

- având în vedere ultimele modificări ale legii pentru schimbarea procesului de numire în funcție a procurorilor, în conformitate cu recomandările Comisiei pentru democrație prin drept a Consiliului Europei, recomandăm luarea în calcul a propunerii CE de a efectua o evaluare globală a procedurilor de numire în funcții de conducere în cadrul magistraturii, completată de o evaluare a performanței acestora;
- o astfel de analiză, urmată de un proces de noi numiri în magistratură, poate conduce la rezolvarea unei alte probleme stringente: volumul mare de lucru;
- identificarea unor soluții realiste, bazate pe date statistice, privind necesitatea închiderii instanțelor de mici dimensiuni; o atenție sporită necesită actuala performanță și accesibilitate a instanțelor, din perspectiva infrastructurii de funcționare și a celei de transport, respectiv din cea privind anunțata reformă administrativ-teritorială;
- proiectul privind accesul în magistratură necesită existența unei politici de cadre care să includă atât indicatori de performanță individuală, cât și indicatori de evaluare profesională continuă a noilor admiși în magistratură; în acest fel, se va asigura o continuitate privind procesul de accedere în magistratură și de evoluție în carieră pentru magistrați (parcurerea treptelor ierarhice până la funcțiile de conducere);
- continuarea inspecțiilor tematice și nu doar a controlului disciplinar din partea Inspecției Judiciare.

Pentru Înalta Curte de Casație și Justiție:

- dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a propriei jurisprudențe a ICCJ; păstrarea cadrului juridic existent, în vederea aplicării uniforme a legislației juridice; o mai bună colaborare cu Parlamentul României și Ministerul Justiției, respectiv o mai mare preocupare cu privire la [degrevarea instanțelor de o parte din volumul de lucru](#);
- pentru o mai bună difuzare/diseminare a hotărârilor judecătorești, este nevoie de o singură sursă de informare și comunicare, în colaborare cu CSM și INM (soluția [RoLII](#) poate deveni relevantă în acest context).

Pentru Ministerul Justiției:

- punerea în aplicare a planului de acțiune privind Strategia pentru dezvoltarea sistemului judiciar 2015-2020;
- realizarea periodică și publicarea unor evaluări privind modul de implementare a noilor Coduri;
- extinderea misiunilor de evaluare din cadrul Strategiei Naționale Anticorupție 2012-2015 și la nivelul instanțelor, parchetelor, respectiv celorlalte instituții conexe (INM, Școala Națională de Grefieri, chiar CSM și Inspekția Judiciară).

Pentru Agenția Națională de Integritate:

- efectuarea unui studiu asupra propriei jurisprudențe instituționale, în vederea identificării soluțiilor de îndreptare a multiplelor interpretări oferite de instanțe (hotărâri contradictorii);
- păstrarea caracterului de instituție de control și nu de combatere a corupției, cu mai mult accent pe activități de tip prevenție.

#4 ANEXE

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

ACTIVITĂȚI C.S.M.

PROPUNERI COMISIA EUROPEANĂ

Plan de actiune;
Regandire instrument RIL;
Monitorizare efecte unificare jurisprudenta. ← **2007**

Noi planuri de management si o noua strategie de comunicare;
Consolidare posturi; ← **2008**

Adopta o decizie prin care obliga instantele sa publice pe internet deciziile juridice relevante;
Intensifica inspectia judiciara. ← **2009**

Adoptă un studiu provizoriu privind volumul optim de lucru al judecatorilor;
Intreprinde demersuri de facilitare a transferului anumitor sarcini ← **2010**

Legea Micii Reforme în Justiție;
Pregateste propuneri de clasificare a gravității abaterilor disciplinare;
Se fac evaluări ale Inspecției Judiciare. ← **2011**

Proiect pentru dezvoltarea unor standarde optime privind volumul de lucru al instanțelor;
Propunere lansare proces de analiză funcțională a sistemului judiciar; Realocare posturi vacante in CSM. ← **2012**

Două proiecte privind unificarea jurisprudenței (actualizarea sistemului informatic) în curs de implementare;
CSM încearcă, de asemenea, să îmbunătățească în paralel sistemul existent „Jurindex” (un sistem alternativ). ← **2013**

CSM isi indeplineste rolul de principal garant al independentei justitiei prin reactiile publice la presiunea exercitata asupra independentei sistemului judiciar. ← **2014**

Ministerul Justiției și CSM au prezentat o serie de propuneri legislative menite să remedieze problema volumului mare de muncă;
O lege a vizat aspectele de duplicare din cadrul procesului de executare a hotărârilor judecătorești;
CSM a creat un grup de lucru cu sarcina de a defini modalități de măsurare, analiză și ameliorare a funcționării tuturor instanțelor. ← **2015**

Anchete proactive;
Transparenta si eficienta;

Critica strategia pe resurse umane – nu ia in calcul reorganizarea instantelor si a parchetelor;
Cere consolidarea transparentei si raspunderii CSM;
Cere intensificarea reorganizarii parchetelor.

România a realizat puține progrese în ceea ce privește eficiența procedurilor, consecvența jurisprudenței și responsabilizarea sistemului judiciar.

O noua legislație pentru implementarea propunerilor de clasificare a gravității abaterilor disciplinare;
Publicarea jurisprudenței instanțelor;
Furnizarea de resurse suficiente pentru formare și reorganizarea instanțelor și a parchetelor, sporirea capacității INM și adoptarea propunerilor acestuia referitoare la îmbunătățirea standardelor de formare și de recrutare;

Restructurarea instanțele și parchetelor, reechilibrând numărul de angajați și sarcina de lucru. Presiunea generală este exercitată de volumul de muncă în sistemului judiciar din România.

Introducerea unui ccod de conduita privind interdicția de a critica hotărâri judecătorești și de a submina activitatea magistraților sau de a face presiuni asupra acestora și asigurarea aplicării eficiente a acestor cerințe;
CSM ar trebui să fie invitat să emită un aviz privind dispozițiile relevante.

Rolul de principal garant al independentei justitiei ar putea fi consolidat prin intermediul unei proceduri clare si transparente privitoare la modul de reactie al CSM in astfel de cazuri.
Să se îmbunătățească respectarea hotărârilor judecătorești la toate nivelurile, pentru a se asigura executarea adecvată a hotărârilor judecătorești și a sancțiunilor financiare.

Să efectueze o evaluare globală a procedurilor de numire în funcții de conducere în cadrul magistraturii;
Reorganizarea instantelor;
Asigurarea aplicării hotărârilor judecătorești la toate nivelurile pentru a se asigura că hotărârile judecătorești și sancțiunile financiare sunt puse în aplicare în mod corespunzător.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ACTIVITĂȚI Î.C.C.J.

PROPUNERI COMISIA EUROPEANĂ

INSPECȚIA JUDICIARĂ

ACTIVITĂȚI INSPECȚIA JUDICIARĂ

Efectuează inspecții generale privind întreaga activitate desfășurată de anumite organe judiciare; Prezintă Ministerului Justiției propuneri de modificări legislative.

Inspectori judiciari au fost recrutați la începutul anului 2009; Rezultatele sistemului disciplinar sunt neconvingătoare. Puține cazuri disciplinare sunt deschise, iar sancțiunile par ușoare și nu sunt suficient de bine diferențiate prin lege. În plus, practica disciplinară în cazurile importante a fost neconvingătoare și demonstrează o lipsă de sensibilitate la responsabilitatea publică și la importanța încrederii publice în integritatea sistemului judiciar. Capacitatea inspecției judiciare ar trebui consolidată și

S-au adoptat norme noi de recrutare a inspectorilor judiciari și s-au adoptat unele măsuri pentru îmbunătățirea eficienței și a transparenței Inspecției Judiciare și pentru uniformizarea practicilor acestora. Cu toate acestea, capacitatea și rezultatele înregistrate de Inspecție nu s-au îmbunătățit în mod semnificativ; Inspecția Judiciară a analizat un eșantion de dosare de corupție la nivel înalt cu termene de judecată amânate, dar nu a formulat concluzii sau recomandări semnificative cu privire la practica judiciară.

România a adoptat acte legislative destinate să sporească răspunderea disciplinară a magistraților. Aceste acte modifică sistemul de abateri disciplinare, măresc sancțiunile și consolidează independența Inspecției Judiciare. Se elimină, de asemenea, posibilitatea ca magistrații să eludeze sancțiunile disciplinare prin pensionare în cursul derulării unui proces pe motive disciplinare. În noiembrie, Consiliul Superior al Magistraturii a adoptat o strategie și un plan de acțiune în vederea sporirii integrității magistraților.

Noul cadru juridic privind Inspecția Judiciară, adoptat în 2011, a permis acestei instituții să își atingă obiectivele cu mai multă eficacitate.

Inspecțiile tematice desfășurate de Inspecția Judiciară contribuie, de asemenea, la asigurarea consecvenței practicii. Nu a fost încă stabilită clar răspunderea magistraților în cazul unei abateri de la practicile consacrate sau de la jurisprudență.

PROPUNERI COMISIA EUROPEANĂ

Luarea în considerare a unei reforme aprofundate a sistemului disciplinar; Reexaminarea obiectivelor și consolidarea capacității și a organizării inspecțiilor judiciare pentru a se asigura concentrarea suficientă pe investigarea disciplinară; Adaptarea tipurilor de sancțiuni disciplinare posibile pentru a permite o mai mare varietate a sancțiunilor și luarea de măsuri pentru asigurarea pedepselor disciplinare consecvente, proporționale și disuasive; Introducerea unei evaluări anuale a performanței inspecției judiciare.

Dovedirea unui istoric al Inspecției Judiciare în analiza și îmbunătățirea practicii judiciare, precum și continuarea procesului de reformare a Inspecției; Adoptarea unor măsuri urgente menite să îmbunătățească practica judiciară și gestionarea cazurilor, precum și accelerarea procedurilor în cazurile importante de corupție la nivel înalt, pentru a se evita împlinirea termenului de prescripție în toate cazurile.

← 2009

← 2010 →

← 2011 →

← 2012

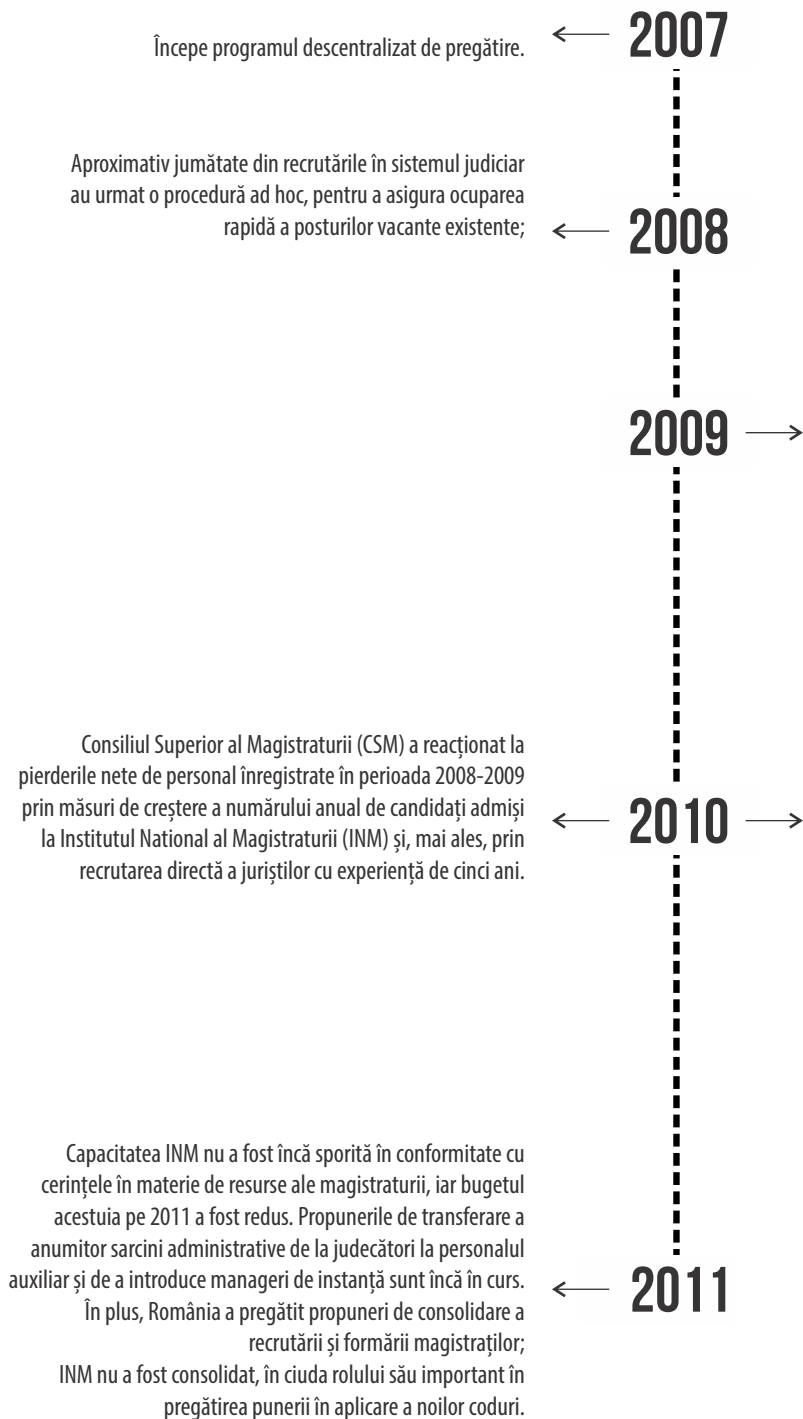
← 2013

← 2015

INSTITUTUL NAȚIONAL AL MAGISTRATURII

ACTIVITĂȚI I.N.M.

PROPUNERI COMISIA EUROPEANĂ

Să pună în aplicare, în ceea ce privește resursele umane, o abordare flexibilă, bazată pe priorități, concretizată pe termen scurt prin luarea de măsuri de urgență, precum transferarea posturilor vacante acolo unde este mai mare nevoie de ele (inclusiv efectuarea de transferuri între grade de jurisdicție diferite), prin transferarea sarcinilor administrative personalului auxiliar, introducând manageri de instanță și, pe termen mediu și lung, prin elaborarea unei scheme de personal adaptate nevoilor sistemului judiciar, prin efectuarea de simulări și previziuni în ceea ce privește numirile, transferurile de personal, detașările și pensionările;

România ar trebui să adopte măsuri imediate de reducere a dezechilibrelor din punct de vedere al capacităților prin extinderea transferului de posturi vacante între circumscripțiile teritoriale și între gradele de jurisdicție, precum și prin recurgerea pe scară mai largă la delegarea magistraților în zone confruntate cu probleme acute în materie de resurse umane;

Creșterea capacității INM în ceea ce privește formarea inițială și continuă și luarea de măsuri în vederea garantării unor standarde profesionale adecvate pentru toți noii magistrați, de exemplu prin extinderea cerinței de a promova examenul de capacitate la toate persoanele recrutate;

Planificarea capacității INM în conformitate cu previziunile anuale privind nevoile de recrutare și de formare;

ACTIVITĂȚI MINISTERUL JUSTIȚIEI

PROPUNERI COMISIA EUROPEANĂ

2007

→ Să rezolve problemele legate de personal și organizaționale cu care sistemul judiciar din România se confruntă în prezent și să utilizeze rezultatele studiilor și proiectelor-pilot în vederea stabilirii unor indicatori de performanță pentru sistemul judiciar;

← Ministerul Justiției lansează o consultare publică privind „Strategia de dezvoltare a justiției ca serviciu public”;

2010

→ Inițierea unei analize independente a performanței sistemului judiciar și operarea modificărilor structurale necesare, inclusiv, dacă este cazul, transferul magistraților.

Se adoptă Legea micii reforme în justiție;
Se adoptă o serie de măsuri structurale pentru a aborda problema presantă a deficitelor de capacitate ale sistemului judiciar;
România finalizează o propunere de închidere a douăzeci și patru de instanțe și a parchetelor aferente, care fie nu erau operaționale, fie aveau un volum de lucru insuficient;
România începe pregătirile în vederea revizuirii independente a modului de funcționare a sistemului judiciar.
Strategia de reformă a justiției, elaborată în primăvara anului 2010, nu a fost aprobată de guvern și nu a fost încă completată cu un plan de acțiune și un calendar.

2011

→ Crearea unui cadru de monitorizare a progreselor înregistrate în ceea ce privește reforma sistemului judiciar, la care să participe părțile interesate din sistemul judiciar prin punerea în aplicare a acestui plan de acțiune.

2012

→ Crearea unui grup de largă reprezentare care să monitorizeze reforma judiciară. Această recomandare a reflectat necesitatea de a se ajunge la un consens pentru reformarea sistemului judiciar. De la raportul din luna iulie nu s-a realizat niciun progres în ceea ce privește reunirea în mod eficace a actorilor-cheie.

2013

← Ministerul Justiției instituie structuri menite să contribuie la îndeplinirea obiectivelor și care par să fi impulsionat procesul în pofida numărului lor redus. Misiunile pe teren și identificarea celor mai bune practici dovedesc existența unui grad binevenit de atitudine proactivă. Este important să se asigure furnizarea resurselor corespunzătoare pentru buna punere în aplicare a strategiei.

→ Să accelereze găsirea unei soluții la problemele generate de volumul de lucru și să adopte măsurile legislative necesare pentru restructurarea sistemului de instanțe;
Să pună la dispoziția factorilor de conducere din sistemul judiciar instrumentele necesare de informare cu privire la funcționarea sistemului judiciar în vederea sporirii capacității de a adopta decizii în cunoștință de cauză și în vederea asigurării unor progrese demonstrabile;
Să asigure publicarea completă și în timp util pe internet și actualizarea continuă a tuturor hotărârilor și motivațiilor judecătorești;
Să asigure un proces în care să fie implicate toate profesiile juridice și administrația publică;
Să finalizeze procedurile privind legea pensiilor magistraților condamnați pentru infracțiuni;
Să se asigure că nu există excepții de la aplicabilitatea actelor legislative privind incompatibilitatea, conflictele de interese și averile nejustificate;
Să se asigure că legislația în domeniul corupției se aplică în mod egal tuturor și în condiții egale;
Să sporească uniformitatea și efectul disuasiv al pedepselor aplicate în cazurile de corupție în toate instanțele de pe teritoriul României;
Să intensifice eforturile de urmărire penală a cazurilor de corupție la scară mică;
Să dezvolte Strategia Națională Anticorupție prin introducerea unor criterii de referință și a unor obligații mai coerente pentru administrația publică și prin punerea rezultatelor la dispoziția publicului.

2014

← Ministerul Justiției s-a ocupat de elaborarea unei strategii de dezvoltare a sistemului judiciar (2014-2018).

DUPĂ
2015

→ Să elaboreze un plan de acțiune operațional pentru punerea în aplicare a strategiei de reformă a sistemului judiciar;

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE

ACTIVITĂȚI A.N.I.

PROPUNERI COMISIA EUROPEANĂ

Legea privind ANI a fost modificată prin OUG.

← 2007

Cadrul legislativ privind ANI a fost aprobat în mai 2007. Cu toate acestea, ANI nu este încă operațională.

← 2008

→ ANI va trebui să își demonstreze acum capacitatea operațională de a sancționa eficace activele nejustificate și de a verifica incompatibilitățile și conflictele de interese.

2009

→ Să asigure faptul că organismele judiciare și disciplinare întreprind în timp util măsurile adecvate în ceea ce privește cauzele înaintate de ANI referitoare la averi nejustificate, la incompatibilități și la conflicte de interese.

Agenția și-a stabilit nivelul interimar de personal și ar trebui să fie operațională de îndată ce sistemul informatic de prelucrare a declarațiilor va fi complet implementat în 2010. Schimbări negative ale legii privind ANI - la 19 iulie, Curtea Constituțională a hotărât că versiunea revizuită a legii este neconstituțională.

← 2010

→ Corectarea legii privind ANI în conformitate cu angajamentele asumate de România la momentul aderării;
Asigurarea unei contribuții a ANI care să fie în continuare eficientă în prevenirea și pedepsirea corupției prin pronunțarea de decizii cu caracter obligatoriu privind averile nejustificate pe baza cărora să se poată aplica sancțiuni disuasive;
Corectarea altor deficiențe procedurale identificate în noua lege;
Promovarea dezvoltării în continuare a ANI, în special prin modificări ale dispozițiilor legislative privind Consiliul Național de Integritate;

Adoptarea unei legi revizuite privind ANI; Sunt necesare modificări suplimentare la nivel legislativ, care să permită ANI să facă recurs la hotărârile Comisiei de cercetare a

← 2011

→ Adoptarea de măsuri pentru uniformizarea practicilor comisiilor de cercetare a averilor; Îmbunătățirea cooperării dintre ANI și alte autorități administrative și judiciare.

Efectul disuasiv potențial al investigațiilor ANI este limitat de întârzierile și de lipsa de consecvență constatate în modul în care se dă curs, fie pe cale administrativă, fie judiciară, investigațiilor ANI.

← 2012

ANI a demarat care vizează colectarea de date privind funcționarii aleși și numiți și efectuarea unei verificări încrucișate cu alte baze de date de stat.

← 2013

→ Introducerea unui cadru clar (cod de conduita) privind interdicția de a critica hotărâri judecătorești și de a submina activitatea magistraților sau de a face presiuni asupra acestora și asigurarea aplicării eficace a acestor cerințe.

Se discută cu guvernul un pachet care ar urma să cuprindă măsuri importante, precum anularea imediată a unui contract în momentul rămânerii definitive a unei hotărâri într-un caz de conflict de interese, efectuarea mai multor controale în etapa de numire și facilitarea accesului la declarațiile de interese.

← 2014

→ Să colaboreze, prin guvernul său, cu ANI pentru elaborarea și propunerea unor acte legislative de îmbunătățire a cadrului de integritate;
Să introducă verificarea ex-ante a achizițiilor publice în cadrul ANI;

2015

→ Să aplice verificarea ex ante de către ANI a conflictelor de interese în cadrul procedurilor de achiziții publice;
Să asigure legături mai strânse între organele de urmărire penală și ANI;
Să exploreze modalități de îmbunătățire a acceptării publice și a punerii eficace în aplicare a normelor în materie de incompatibilitate și a măsurilor de prevenire a situațiilor de incompatibilitate.

CORUPȚIA LA NIVEL ÎNALT

ACTIVITĂȚI ÎNTREPRINSE

PROPUNERI COMISIA EUROPEANĂ

Progres constant. Au fost stabilite servicii specializate. Rigurozitatea urmăririi penale nu este reflectată în hotărârile judecătorești; În Martie 2006 Parlamentul ratifică Legea 54 - retribue DNA competența de a ancheta toate cazurile de corupție la nivel înalt. Există amenințări din partea Parlamentului privind potențiale modificări aduse codului de procedura penală.

← 2007

Până în octombrie 2007, DNA a solicitat aprobarea începerii urmăririi penale a opt foști miniștri sau miniștri aflați în funcție; Insecuritate juridică datorată reticenței magistraților și a parlamentarilor de a permite anchetarea cazurilor la nivel înalt.

← 2008

Inițiativa Parlamentului de a modifica procedura de numire a procurorilor șefi ar împiedica în mod deschis eficiența sistemului.

← 2009

DNA își menține rezultatele. Sancțiunile aplicate de instanțe par în continuare prea ușoare și nedisuasive.

Se poate constata o tendință către pedepse mai severe și către o scădere a numărului de pedepse cu suspendare în a doua jumătate a anului 2009, ceea ce nu se reflectă însă și la nivelul hotărârilor definitive unde se menține, în general, tendința de a impune pedepse mici și cu suspendare.

← 2010

Continuarea monitorizării caracterului consecvent și disuasiv al sancțiunilor aplicate de instanțe în cazurile de corupție la nivel înalt și promovarea în mai mare măsură a constatărilor studiului privind individualizarea pedepselor pentru infracțiunile de corupție în cadrul reuniunilor la nivelul curților de apel; Identificarea și punerea în aplicare a măsurilor destinate îmbunătățirii celerității proceselor în cazurile de corupție la nivel înalt;

Propunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție de a monitoriza jurisprudența în cauzele de corupție la nivel înalt denotă o implicare mai activă a Curții în promovarea unificării jurisprudenței în acest domeniu.

România a eliminat o cauză importantă a întârzierilor în procesele privind cazurile de corupție la nivel înalt prin adoptarea de modificări la Legea Curții Constituționale. Prin aceste modificări, care dau curs recomandărilor Comisiei, se elimină suspendarea proceselor în cazurile în care se invocă excepții de neconstituționalitate;

← 2011

Îmbunătățirea coordonării politicilor anticorupție la cel mai înalt nivel și elaborarea unei noi strategii multianuale solide pentru a preveni și a pedepsi actele de corupție, ținând seama de recomandările făcute într-un studiu de impact independent; Crearea unui grup de monitorizare, împreună cu societatea

Practica instanțelor a cunoscut îmbunătățiri considerabile, în special în ceea ce privește durata investigațiilor desfășurate de DNA și a proceselor.

← 2014

CORUPȚIA LA NIVEL LOCAL

ACTIVITĂȚI ÎNTREPRINSE

Apariția Centrului Național pentru Integritate; Apar noi măsuri ale DGA precum testele de integritate și inspecțiile. Nu există o strategie detaliată.

DGA a elaborat și inițiat aplicarea unei noi metodologii de identificare a riscurilor și vulnerabilităților la corupție și a continuat campaniile de sensibilizare a opiniei publice. MAI dorește consolidarea Centrului Național pentru Integritate.

De la jumătatea anului 2009, România a întreprins unele acțiuni în vederea întăririi mecanismelor de coordonare și monitorizare a Strategiei naționale anticorupție.

S-a format un Comitet de monitorizare și un nou Grup tehnic de lucru.

România a lansat o evaluare independentă a strategiei naționale anticorupție a României.

România a pregătit un studiu de impact independent privind politica sa anticorupție.

Eficacitatea luptei împotriva corupției este afectată de existența unor probleme grave în sistemul de recuperare a produselor infracțiunii.

Instrumentarea dosarelor de spălare de bani și confiscarea activelor. Noul cadru juridic privind confiscarea extinsă a fost instituit în 2012, dar este încă prea devreme pentru a evalua eficacitatea sa.

SNA este o inițiativă importantă prin care s-a reușit extinderea cadrului comun la o gamă largă de instituții române.

Evaluarea riscurilor și controalele interne sunt domenii-cheie de acțiune.

PROPUNERI COMISIA EUROPEANĂ

Să asigure stabilitatea juridică și instituțională a cadrului anticorupție, inclusiv a instituțiilor-cheie precum DNA, și să promoveze decizii disuasive în cazurile de corupție la nivel înalt. Trebuie întreprinse măsuri disuasive mai severe, precum înăsprirea condițiilor legale de aplicare a suspendării condiționate a executării pedepsei, și trebuie organizate măsuri de formare judiciară corespunzătoare;

România trebuie să instituie un sistem accesibil și amplu, care să permită cetățenilor să notifice cazurile presupuse de corupție. Trebuie dezvoltate norme de protejere a confidențialității persoanelor care fac denunțuri.

Să adopte o lege care să prevadă eliminarea suspendării judecării cauzelor atunci când se invocă excepții de neconstituționalitate. Sa continue punerea în aplicare a strategiilor locale elaborate de către procuratură, adaptate la necesitățile locale, și să asigure o mai mare eficacitate a acestora;

Stabilirea unor obiective de referință în ceea ce privește performanța pentru autoritățile competente în următoarele domenii și monitorizarea punerii în aplicare a acestora: activități de prevenire, activități de control, sancționarea conflictelor de interese, cooperarea interinstituțională și cooperarea cu autoritățile judiciare.

O nouă lege privind confiscarea extinsă și consolidarea practicii judiciare. România ar trebui să dovedească, de asemenea, că înregistrează rezultate în ceea ce privește urmărirea în justiție a cazurilor de spălare de bani ca infracțiune de sine stătătoare.

Elaborarea de norme pentru prevenirea conflictelor de interese în gestionarea fondurilor publice și în cadrul autorităților care reglementează, verifică și adoptă decizii privind plângerile în domeniul achizițiilor publice; Consolidarea procedurilor și a capacității autorităților competente, inclusiv printr-o continuare a procesului de revizuire a modului de funcționare, aflat în desfășurare în acest domeniu.

Să îmbunătățească culegerea de date statistice privind recuperarea eficace a activelor și să se asigure că noua agenție poate asigura o mai bună administrare a bunurilor înghețate și poate coopera cu ANAF pentru a îmbunătăți ratele de recuperare efectivă.

Alte segmente ale administrației publice ar trebui să fie în mod clar responsabile dacă se dovedesc incapabile să soluționeze aceste chestiuni; Să intensifice acțiunile preventive și represive direcționate împotriva conflictelor de interese, a favoritismului, a fraudei și a corupției în achizițiile publice și să acorde o atenție deosebită unor domenii-cheie, cum ar fi sistemul judiciar;

Să recurgă la SNA pentru a identifica mai bine domeniile expuse riscului de corupție și să adopte măsuri educative și preventive, cu sprijinul ONGurilor și profitând de oportunitățile oferite de fondurile UE.

Să continue să îmbunătățească măsurile de combatere a micii corupții, atât prin măsuri de prevenire, cât și prin sancțiuni disuasive.